



ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

О ЕКСТРАДИЦИЈИ КРИВАЦА — С ПОГЛЕДОМ НА ПОЗИТИВНЕ ПРОПИСЕ СРПСКИХ ЗАКОНА

од
АЛ. ЈОВ. КУЗМАНОВИЋА

(СВРШЕТАК)

Захтев за издавање криваца чини се увек дипломатским путем, дакле преко преставника државних, па било да постоји уговор о издавању криваца, било да таквог уговора нема. Преко друге власти не може се захтевати нити извршити екстрадиција; озбиљност посла и тачност у расправи самог предмета јача је, кад се тај посао врши преко дипломатских преставника; сем тога одговорност за правилно примењивање екстрадиције трба да снесу органи који државу престављају, пошто се право на екстрадицију налази у суверености државе. — Да би умољена држава могла оценити, имали места екстрадицији т. ј. да ли је тражење екстрадиције оправдано, треба јој ставити на расположење исправе: о природи дела кривичног, о тексту односног закона, који важи у држави која издавање захтева, о стављању кривца под истрагу, у притвор или под суд, или о извршној изреченој осуди, о незаостарелости кривице или пресуде, о поданству кривца, о идентичности личности кривчево. Да ли су све ове исправе или само неке од њих потребне, одлучује умољена држава према конкретним случајевима. У уговорима се обично продица, да ће се екстрадиција тражити на основу акта о стављању кривца под истрагу и у притвор, односно на основу извршне судске пресуде, уз пошиљај преписа односног законског текста и уз пошиљај личног описа кривчевог. Исправе се подnose у моменту тражења екстрадиције, или накнадно у једном року, који је утврђен уговором или обичајем; кад се документа накнадно подnose потребно је у моменту тражења екстрадиције изјавити, да потребне исправе постоје. —

О тражењу екстрадиције дипломатским путем, и о документима за екстрадицију говори се у члановима: IX и X конвенције српско-италијанске, II III и IV српско-швајцарске, 8. и 9. српско-белгијске, 7. и 9. српско-холандске, VIII X XI и XII конвенције између Србије и Велике Британије, III и IV конвенције између Србије и Уједињених Америчких Држава, и 5., 6., и 7. конвенције између Србије и Аустро-Угарске; по конвенцији између Србије и Велике Британије не могу се документа накнадно подносити, т. ј. недokumentовано тражење екстрадиције не може да има никаква следства, јер се без оцене, да ли има места за притвор кривца по законима умољене државе, не може притвор ни наређивати; у конвенцији између Србије и Уједињених Америчких Држава није изрично назначено, да америчке власти при тражењу екстрадиције, одлажући пошиљај докумената за издавање, морају изјавити, да исправе постоје. Документа, која прате тражење екстрадиције, треба да буду у овереним преписима, а уз њих трба да буде њихов превод на француски језик или на језик државе која тражи кривца. Органи оне државе, која екстрадицију тражи, не могу прелазити у умољену државу ради какве акције према кривцу, али, кад су исправе за утврђење идентитета довољне, могу ти органи прећи само ради познанства кривца. — Чим умољена држава прими захтев за екстрадицију наређује притварање кривца (континентални начин), пошто се овај претходно саслуша о делу и о поданству, па ако не располаже свима потребним документима за решење самог питања о екстрадицији, извештава страну државу, како би ова о року снабдела умољену државу документима потребним за екстрадицију; при притварању, које се врши на основу конвенција и по природи саме ствари, од кривца се одузимају предмети, који стоје у вези са његовом кривицом, па се и ти предмети евентуално са кривцем предају страни држави. Услед извесних хитних случајева, који не трпе одлагања, привременом притварању кривца приступа се, када још не постоји дипломатски захтев за екстрадицију, а када

ма која власт једне државе тражи од надлежне власти друге државе привремено притварање кривца у цели, да кривац не побегне пре него што захтев за његово издавање дипломатским путем дође; ово привремено притварање треба да је факултативно, а умољена власт, било да усвоји захтев о притварању било да га одбија, дужна је да о учињеном извести претпостављене власти како би Министарство Иностраних Дела било о свему извештено ради даљег поступка, и како би се могло водити рачуна, да ли је у конвенционалном року стигао дипломатским путем захтев за издавање кривца после његовог стављања у приврени притвор, — јер појамно је, да се кривац не може на неопредељено време држати у приврени притвор; привремено притварање обавезно је по конвенцији српско-аустро-угарској, а факултативно по конвенцијама, које је Србија закључила са: Италијом, Швајцарском, и Белгијом.

Умољена држава нема права, да оцењује надлежност државе, која тражи екстрадицију, за пресуђење дотичног кривичног дела по територијалној основи или по основи персоналној, јер треба признати, да је свака држава надлежна сама за оцену своје компетенције и да ваља поступити по њеном захтеву за екстрадицију без обзира, да ли умољена држава усваја у кривичним стварима само територијалан или и персоналан принцип; ово се питање у међународним уговорима различито расправља. — Умољена држава даље нема права да се упушта у питање о постојању дела и о постојању кривичне одговорности, већ има да се ограничи једино на решавање питања о екстрадицији: да оцени уредност тражења екстрадиције, да оцени да ли дело, под претпоставком да су сви наводи стране власти о делу и одговорности тачни, потпада под она дела за која се екстрадиција дозвољава, и да оцени идентитет кривца; супротно поступање, какво је нашло израза у конвенцији између Србије и Велике Британије (члан XII) и у конвенцији између Србије и Уједињених Америчких Држава (члан I), има ваздан рђавих страна, а једина му је добра страна

што истина без потребе али највише заштићује бегунце. — Кривац остаје у притвору, док се не реши питање о његовом издавању, и тада се пушта у слободу или евентуално спроводи до границе и предаје граничној власти државе, која је кривца тражила. Одлагање предаје може бити, док се не оконча поступак са истим лицем у умољеној држави због кривица, које нису предмет тражења екстрадиције. Приватна права грађана умољене државе, као слабија, не утичу на издавање кривца и предају његових ствари — али трају. — Свака држава сноси трошкове око екстрадиције учињене на њеном земљишту; код транситне екстрадиције све трошкове учињене око спровођења кривца преко посредних земаља сноси држава, која кривце добавља.

Власт, која решава има ли места одобрењу издавања кривца може бити административна, и може бити судска; кад судови то питање одлучују, има највише гаранција за личну слободу. У Србији питање о одобрењу екстрадиције решава Министар Унутрашњих Дела сходно наређењу из Уредбе о бегунцима и наређењу из закона о Устројству Централне Државне Управе, по коме се Министар Унутрашњих Дела брине о поретку и по коме он бива надлежан и за све оне предмете, који не би спадали у надлежност других Министара. Кад страна држава тражи екстрадицију кривца, који је у Србији, захтев се чини Министру Иностранних Дела, који га доставља на поступак и решење Министру Унутрашњих Дела, а овај наређује све што треба у погледу процедуре и решења самога предмета и о својој дефинитивној одлуци, која не подлежи ничијем разматрању, извештава Министра Иностранних Дела ради даљег поступка као и власт, код које се кривац у притвору налази, с тим да ова екстрадицију изврши или дотично лице пусти у слободу; друге власти никакве одлуке немају да доносе, па ни решења о притвору по кривичном судском поступку, која по некад неугодно разматрају и одобравају првостепенни судови; локална власт у Србији може без наредбе Министра Унутрашњих Дела ставити бегунца у привремени притвор само онда, кад то страна власт услед хитности предмета буде захтевала, али та месна власт одмах о томе има да извести Министра Унутрашњих Дела, како би се видело, да ли ће се тражити редовна екстрадиција дипломатским путем. Кад Србија има да тражи чију екстрадицију, власт, надлежна за извиђање, суђење, или извршење пресуде, моли прописним путем Министра Унутрашњих Дела, да преко Министра Иностранних Дела издејствује екстрадицију, и шаље и исправе, које су за издавање потребне, а на случај хитности обраћа се и непосредно страниој месној власти за привремено притварање кривца, о чему такође подноси извештај Министру Унутрашњих Дела.

Од суседних земаља Србија само са Аустро-Угарском има конвенцију о издавању кривца. Издавање кривца између Србије с једне стране и Румуније

као и Бугарске с друге стране врши се по уобичајеном реципроцитету, који се поклада од прилике са прописима из конвенција, које је Србија закључила са другим државама. Турска Србији не издаје никакве кривце, па онда ни Србија њој.

Уговорни односи двеју држава о екстрадицији долазе по где кад у колизију са правима трећих држава. И независно од тога, треба циљати, да се међународни уговори о екстрадицији праве по једном типу и по једним принципима. Видоће се, какав ће резултат показати покрет за изједначење међународних конвенција о издавању кривца, а добре стране од тога изједначења јесу и сувише уочљиве. Циљ је имати колективну међународну конвенцију о издавању кривца.

ДОБРО ВЛАДАЊЕ КАО ОЛАКШАВНА ОКОЛНОСТ

из т. 4. § 59. КАЗ. ЗАК.

— ЈЕДНА ОДЛУКА КАСАЦИОНОГ СУДА —

(НАСТАВАК)

Нема сумње, да се према т. 4. § 59. к. з. на првом месту има узети: да се „свагда добро владао“ онај кривац који никад није судски осуђиван ни за какво дело у опште, а по том и онај, који је истина био осуђен редовним судовима, али је његова осуда застарела, тако да не производи никаквог правног дејства у опште, и нема никаквог утицаја на вршење његових јавних права. Исто тако доброг је владања и онај оптужени, који је био истина осуђен редовним судовима, али за такву кривицу и на такву казну која не повлачи губитак грађанске части, било по самом закону, било услед судске пресуде због инфамности дела. Тако и пр. оптуженоме који је био осуђен раније за јавну увреду, лаку повреду или у опште какву било преступну казну, која не повлачи губитак грађ. части не може се одрећи добро владање због ове раније осуде као олакшавна околност, кад се суди каква његова доцнија кривица. Исто тако, осуђенима за политичке кривице, и у опште дела која нису бешчасна, баш и да је сама ранија казна била инфамна, и пр. робља. Све су ово пречишћена питања у пракси и не подлеже никаквој дискусији.

Quid? у оном случају, кад је кривац био осуђен за дело које није бешчасно, и не повлачи губитак грађанске части, или макар и бешчасно али у малолетству, без губитка грађанске части ну, ова осуда још није застарела и конституише отежавну околност из т. 5. § 65. каз. законика? Другим речима: хоће ли се и ономе кривцу, коме се ова ранија осуда мора ставити на терет као отежавна околност за то што није застарела, при суђењу за какво доцније дело, признати у исти мах и добро владање као олакшавна околност из т. 4. § 59. к. з. јер поменута ранија казна, која се ставља на терет оптуженоме, није била

инфамна, као ни само дело, али се ипак узима као отежавна околност из т. 5. § 65. к. з. за то што је била изречена, а сама пресуда још није застарела?

Ово је питање расправљано у једном конкретном случају, о коме је донела своју одлуку и општа седница Касаационог Суда. Како је контроверза која се развила о истом у судским одлукама од интереса због супротности гледишта о овом питању између Апелационог и Касаационог Суда, а и сама коначна одлука (опште седнице Касаационог Суда) од практичног је значаја, то ћемо изложити дискусију која се о овом питању између судова развила.

Пресудом пожаревачког првостепеног суда од 7. марта т. г. № 7586, по кривици Ж. М. из Б. за убиство из § 156. П оделка каз. зак. првостепени суд узео је оптуженоме као олакшавну околност само признање кривице, но, не и добро владање, јер је раније био осуђен у малолетству, и узимајући ову ранију осуду као отежавну околност из т. 5. § 65. к. з. осудио оптуженога на три године затвора.

Апелациони Суд пресудом својом од 17. априла т. г. № 2847 нашао је: да је пресуда првостепеног суда у осталом на закону основана: „само је суд погрешно што „оптуженоме Ж. није узео у олакшавну казну добро владање, — т. 4. § 59. каз. зак. с тога што је раније осуђиван. „Кад је оптужени по своме признању и констатацији суда на протоколу претреса од 25. јануара 1911. г. № 2683. осуђиван за опасну крађу још као дечак, дакле у малолетству, пресудом поротног суда од 10. априла 1908. год. № 12107 и кад осуда малолетника по § 57. последња алинеја каз. зак. не повлачи као последицу губитак грађанске части, онда је суд погрешно узео да оптужени Ж. због те раније осуде, нема добро владање, с тога Апелациони Суд налази: да му се та олакшавна околност има признати, кад ранијом осудом није изгубио грађанску част, те се по ранијој кривици оптуженога, као једног малолетника не може основано узети да је са свим покварен и неваљао човек у коме би се тек случају морало узети да према т. 4. § 59. каз. зак. нема добро владање. Али како му је казна с обзиром и на ту околност, коју му Апелациони Суд признаје, правилно одмерена, то пресуда првостепеног суда има и остати“.

Касаациони Суд примедбама својим од 29. маја т. г. № 7422 поништио је цитирану пресуду Апелационог Суда са ових разлога:

„Погрешно је и закону претивно узето, да опт. Живан има ранију осуду као отежавну околност из т. 5. § 65. кр. зак. а у исто време и олакшавну околност добро владање из т. 4. § 59. истог зак. Ранија осуда значи рђаво владање, зато ономе коме се она стави на терет као отежавна околност не може се још и некакво „добро владање“ узети у олакшавну. То двоје узајамно се дакле искључују“ и зато на основу § 274. кр. пост. ништи“ итд.

Апелациони Суд није усвојио ово примодбе одељоња Касационог Суда већ је дао ове противразлоге:

»Приступајући одмеравању казне кривцу за учињено кривично дело, судећи су судови позвани по свршеном извештају да у смислу § 218. кр. суд. пост. цене како околности које казну отежавају (отежавне) тако и оне које казну олакшавају (олакшавне околности) и чињени о томе констатацију у својој пресуди одмеравају кривцу казну с погледом на законске одредбе у §§ 60., 61., 62., 66. у глави V каз. законика,

»Процена питања о томе: да ли извесна околност важи као отежавна или олакшавна као питање о факту, припада судећим судовима — првостепеном и Апелационом Суду — у којој они оцењују ове околности по прописима §§ 59. и 65. каз. законика у којима су оне детерминисане и лимитативно побројане.

»Као такву једну олакшавну околност, између осталих, законодавац је у т. 4. § 59. каз. зак. означио и ту: ако се кривац пре учињеног дела свагда добро владао или ако се из поступања његовог при самом том делу види: да није са свим поварен и неваљао човек.

»Као што се види из цитиране *опште* одредбе о добром владању као олакшавној околности, законодавац није у истој, ни у ма којој другој каз. законика, поставио никакав ближи критеријум по коме би судија имао да се руководи при решавању у питању о овој олакшавној околности. У оскудици такве ближе детерминације ове олакшавне околности, на тај начин, судија је овлашћен да се при решењу питања о томе: да ли ће се каквом лицу у конкретном случају признати добро владање као олакшавна околност, руководи по својој нахођењу, баш и по слободној процени података по којима има да одлучује. То бива нарочито у оном случају кад постоје извесна правна факта, која макар да су у *суштини пошудна*, не само што не производе никаквог правног дејства, него ни иначе по општем правном осећању и свести о томе нису ни од каквог утицаја на морални положај дотичног лица у грађанству.

М. М. Станојевић.

(СВРШИТЕ СЕ)

ПРОФЕСИЈОНАЛНИ ЗЛОЧИНЦИ

(СВРШЕТАК)

Поштанске карте и хартије за упијање мастила.

Нагласили смо раније, да приликом претреса станова професионалних злочинаца треба нарочиту пажњу обратити на илустроване поштанске карте и хартију за купљење мастила. Доиста, многе од ових индивидуа имају нарочиту страст за скупљањем ових карата, које врло брижљиво чувају. Испитивањем поштанских карата, које су нађене код осумњиченог или окривљеног, може се у извесним при-

ликама реконституисати употреба његовог времена, његово кретање и његови односи. Тако н. пр. у једној већој истрази поводом прављења и растурања лажних новчаница, у Лозани, колекција илустрованих поштанских карата, нађена код окривљеног, допустила је идентификовање једног од његових саучесника, а садржина извесних карата јасно је показивала да је оптужени путовао у Италију, што га је врло тешко компромитовало, и што је он раније енергично порицао.

Истраживање хартије за купљење мастила такође је врло важно. На овој хартији налазе се често реченице, речи или имена, који могу послужити као доказ да је извесан злочин или преступ извршио сопственик ове хартије, или онај који се њоме служио. Да би се одмах осушила написана адреса или каква реченица, употребљује се ова хартија. Пошто су црте рукописа, које на њој остају, прекренуте, то изгледају неразумљиве. Због овога нико и не обраћа пажњу на ову хартију чак и у оним случајевима кад се пишу важне ствари, које други не треба да читају. Међутим, довољно је ставити ову хартију пред огледало, у нормалан положај, па прочитати на њој отиснути део рукописа. Овако исто поступа и професионални преступник, јер не помишља да га и обична хартија за купљење мастила може издати, па је стога и не уништава.

Хартију за упијање мастила нарочито треба истраживати у истрагама поводом фалсификата и анонимног писања, као и у свима осталим истрагама у којима је злочинац могао писати ствари, које га могу компромитовати. У горе поменутој лозанској афери лажних новчаница, на хартији за упијање мастила нађена је адреса једног растурача ових новчаница у Паризу, и то је био први озбиљан доказ против окривљеног.

Признање злочинаца пред истражним чиновницима.

Велика већина професионалних злочинаца признаје само оно што је немогућно одрицати. Поједини одричу чак и очигледне ствари, управљајући се по већ поменутом чувеном савету: *»нарочито никад не признајте«*. Мора се признати да је овај начин одбране понекад корисан, нарочито пред поротницима.

Материјални докази, који се прибављају данашњим модерним полицијско-техничким методама, као што су вештачења отисака прстију, рукописа и т. д. изазивају понекад спонтана признања. Пред њима се злочинац толико збуни, да најзад признаје да је побеђен. Већ поменути убица Шфер, улозрен на резултате Бертилоновог дактилоскопског вештачења, престао је да одриче извршено убиство и признао је све. И ми лично добили смо неколико спонтаних признања пред резултатима наших вештачења.

Раузме се већ да персоналитет истражног судије има врло великог утицаја на добијање признања од окривљених. Истражник, који добро познаје овај специјални свет, добиће много лакше признање по-

судија, који се не стара да упозна карактер онога кога испитује.

Може се у опште рећи, да ће професионални злочинац пре признати своју кривицу полицајцу но судији. Према нашем личном искуству, ово нарочито потиче из два факта: прво што полицајац, захваљујући својој практичном познавању злочиначког света и својој положају, може много фамилијарније разговарати са окривљеним но истражни судија; друго, што професионални злочинци имају често извесног респекта према полицајцу. Респект овај сличан је мало респекту, који се констатује кад се две непријатељске војске сретну на неутралном земљишту.

Треба још знати, да је истражни судија потпуно обезоружан у земљама, у којима процедура допушта присуство адвоката у истрази. Тајност истраге у многим случајевима неопходна је.

Знамо добро да ће нам се због овог нашег тврђења пребацити инквизиторским поступцима појединих судија из ранијег времена, али смо ми слободни напоменути: окружавање истражне власти једне земље заинтересованим контролорима знак је неповерења према овој власти. Ови контролори не могу се жалити ако се окрене оружје и критикује улога, коју они играју у истрази. Ма како било, извесно је, да протерани хуманизам наших дана има много више сажаљења према злочинцу но према његовој жртви, а овај факт утиче, несумњиво, много на увећање криминалитета.

Да би сакрио какав тежи злочин или преступ, повратник понекад одмах признаје мању кривицу. На ово треба обратити нарочиту пажњу кад се има посла са старим зликовцима, који одмах признају кривицу. Убица, који тежи да побегне од полицијске потере, најсигурнији је у затвору. Да би у овоме успео, он извршује крађу, коју одмах признаје, и због које за извесно време ишчежава из циркулације. Тако је париски убица Флор пронађен тек после шест месеци у Св. Жилском затвору, у Брислу (1909. год.).

Што се тиче изјава затворених професионалних злочинаца о њиховом ранијем животу, о њиховим осећајима, склоностима итд. — које су изјаве прикупили извесни теоричари о злочину и употребили их за стварање теорија о криминалитету, наше искуство доказало нам је, да их, готово увек, треба увретити у сферу фантазија, јер нису искрене.

Не треба никад сметнути са ума да притвореник има само два циља: да што пре изиђе из затвора, и да живот у затвору учини што сношљивијим и пријатнијим. Он зна да оба ова циља може постићи само тако ако се умили персоналу, а нарочито директору затвора. Ако је овај побожан, и полаже на то да његови притвореници одлазе у цркву, он ће похитати да испуни ову директору жељу, и узимаће за читање само побожне књиге, које у ствари неће читати. На овај начин успеће да се о њему створи довољно мишљење код заводског особља које ће, по његовој молби за ми-

добра обавештења. Исто овако бива и са криминалистом теоричаром или са чланом лиге за регенерацију затвореника кад они посећују казнене заводе или затворе у циљу прибирања докумената. Њима осуђеник говори о рђавом друштву које га је одвукло у порок, о својој грижи савести, о својим пројектима за бољи живот итд. знајући тачно да му овакав говор може само користити.

Не поричемо, да и међу осуђеницима има искрених, али су ово случајни злочинци. Скоро сви повратници симуланти су. Ко хоће да их позна, не треба да их испитује у затворима званично, као мале ђаке, већ треба да их посматра у њиховој средини, по њиховим крчмама и на њиховим баловима; треба да говори с њима њиховим језиком у место што ће разним малим инструментима мерити осетљивост њихове коже.

Покушај застрашивања полиције.

Видели смо да се поједини злочинци, притешњени од полиције, бране свим могућим средствима. Они се не устручавају да на њене органе пуцају, или да их избоду ножевима. Други, опет, пробају да побегну. Има их, најзад, и таквих, који покушавају да лукавством заведу полицију. Ови се понашају охолно према полицајцима, претећи им тужбом министру или консулу (ако је ухапшени странац), или штампом итд. Свему овоме циљ је, разуме се, да се заплаше агенти, и маневар понекад успева. Агент или инспектор сигурности, бојећи се одговорности за лишење слободe и фрапирани енергичним тоном протестовања свога притвореника, пушта га често у слободу. Разуме се већ, да овај трик застрашивања нарочито употребљују чланови више злочиначке класе, чија отмена спољашност улива већ извесан респект нижим полицијским органима. Али се овим триком понекад служе и злочинци ниже класе, што доказује овај пример:

Једно сумњиво лице ухапшено је у једној проблематичној казани у Лозани. Доведено у биро сигурности, оно достојанствено изјављује да је син једног бригадног генерала из Гренобла, и да је анархист. После неколико унакрених питања, која су га збунила, ухапшени је постао скромнији, шалећи се и изјављујући да он има права да говори с ким хоће, јер је слободан (био је навукао сумњу на себе због разговора са једним опасним повратником). Најзад је молио за допуштење да може послати једну депешу генералу, своје оцу, додајући да ће овај насигурно доћи и рекламирати га. „Ја знам, рекао је, да сам моме оцу причинио доста бола, али ће он ипак доћи“. Разуме се, да му ова молба није уважена.

Код ухапшеног је нађена сума од 150 дин. у новчаницама и талирима, за коју је изјавио да ју је примио на име плате од једног сељака у Г... код кога је, вели, служио. Кад је полиција телефонирао у Г... сазнала је, да је ухапшени овај новац украо од свог бившег патрона, код кога је служио свега неколико дана. Ви-

дећи се демаскиран, ухапшени је признао да је његов исказ о оцу генералу и депеши био само један трик, с којим се успешно користио приликом многих хапшења по селима. Не желећи излагати се непријатностима због хапшења генераловог сина, чију су адресу имали на телеграму који је требало испратити, жандарми су га увек остављали на миру па му се још и извињавали.

Утицај новина на злочине.

Утицај новина на злочине данас је неоспоран. Од кад су дневни листови отпочели доносити у детаљима, а понекад чак и са илустрацијама, најсензационалније злочине, опажа се извесна зараза злочина помоћу штампе. Злочини се подражавају. Ово подражавање често је изазвано сујетом професионалног преступника или перверсне индивидуе, која још није повратник. Она посведно чита у новинама дугачке чланке о злочинцу, који је постао чувен. Чак се публикује и мени његовог obroка у провентивном затвору. Фотографије га показују у ходнику истражног судије, или при изласку из палате правосуђа у пратњи двојице жандарма. Његово име свима је познато, а о његовом злочину свуда се говори. Ту су јавност и слава, истина врло специјална.

После злочина Солејановог, убице мале Ербелинг у Паризу, који није ништа страшнији од већине злочина овог рода, али који је нарочито узбунио публику — јер је учињен у моменту када је влада предлагала укидање смртне казне — многе индивидуе покушале су да имитију чувеног злочинца, изјављујући, у току истраге, да су се хтеле изједначити са Солејаном.

Улога штампе, у овом правцу, сасвим је, дакле, противна интересима друштва. У многим земљама, међутим, немогуће је ове стати на пут, јер су, без мало, сви листови права трговачка предузећа, која су тако рећи принуђена — да би само сачувала и увећала своју клијентелу — да задовољавају укусу публике, која захтева ствари заголицане нерава. С друге стране опет, озбиљни листови испуњају врло важну социјалну мисију, обавештавајући публику о напрецима науке, индустрије, и политике. Ове ствари међутим интересују само мањи део читалаца, а „велика клијентела“ данас је формирана од „љубитеља злочина“. Ако би се она одузела новинама, а то би било кад би се оне спречиле да публикују детаље о злочинима, многе од њих престало би излазити.

Ово исто вреди и за јевтине популарне публикације, као што су *Авантуре Ника Картера*, *Авантуре Буџала Била* итд. Ова врста литературе утиче нарочито на младе људе. У амери Жили (децембра 1909. год.) две убице: Жаклер и Виени, стари 17 и 15 год., који су хладнокрвно убили пет личности, били су ревностни читаоци ове литературе. Ове публикације лакше је спречити но оне у дневној штампи. Па ипак се не треба одавати илузијама. Број злочинаца не би се ни у овом случају много смањило. Али,

ако би се ма и једна петина младих индивидуа могла сачувати од злочиначке заразе помоћу читања нездраве лектире, доношење једног прохибитивног закона вредело би труда.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Био је уторник, мислио сам отићи одмах сутра дан, али дознам да ће Анета бити пуштена концем ове недеље, те се решим, да одложим одлазак до њеног ослобођења; кад у петак, око три сата изјутра, чујем да неко куца полако на вратима са улице. Начин куцања, време, прилике, све ме гоњаше да помислим е ће ме ухапсити. Не казујући ништа Бујену изиђем у дворште, поинем се на кров и склоним се иза једног оцака.

Моје предосећање није ме преварило; зачас полицијски агенти преплавише кућу и претросоше све. Били су изненађени кад ме нису нашли и видећи крај моје постеље моје одело закључили су да сам побегао у кошуљи и да нисам могао отићи далеко, нити пак поћи обичним путем. Место да у потеру за мном пошљу коњанике они дозвоаше мајсторе што покривају куће, те ови обиђоше кров, нађоше ме и ухватише ме; због места нисам ни могао пробати да се противим. Сем неколико песница, којима су ме почастили жандарми приликом хапшења, нисам имао ништа друго значајно. Одвели су ме у главну полицију, ту ме испита г. Хапри, који се сећаше потпуно мог доласка пре неколико месеци и обећа ми учинити све што од њега зависи да ми олакша положај. При свем том провели су ме у Трђаву¹⁾, одатле у Бисетр²⁾ и ту сам имао чекати први позлазак ланца.

Двадесет друга глава.

Већ ми је било досадило бежање и слобода која се тако добија, и нисам ништа марио што ћу се вратити у казнене завод. Узев све у обзир претпостављао сам живот у Тулону животу у Паризу ако бих и даље морао да слушам наредбе бића сличних Швалије-у, Блонди-у, Дилику или Сен-Жермену. Било ми је сад добро међу овим сталним посетиоцима робијашница, а већину од њих познавао сам и раније. У таквом мом расположењу неки од њих предложише ми да их помогнем да пробају побећи кроз дворште *Bons Pavages*. Некад би ме овај план обрадовао, па и сад га нисам одбадио, али сам га критиковао као човек који је испитивао место, критиковао сам га тако да сачувам углед који сам имао од мојих стварних успеха и од оних које су мени само приписивани, а могао бих рећи и од оних које сам ја сам себи приписивао. Јер кад човек живи са оваквим

¹⁾ и ²⁾ затвори у Паризу.

људима добро је да важи као највећи, највештији међу њима. Такав је био мој углед. Свуда, где би се нашао четири осуђеника, увек би било најмање тројица који су чули за мене; није било необичније ствари међу осуђеницима, која нија пришивана мени. Ја сам био генерал коме су приписивани сви успеси војника. Нико није наводио место где сам се ја показао, али није било апсенције кога ја нисам могао преварити, није било окова које ја нисам могао разбити, ни тити зида који не бих могао провалити. Нисам ни мало мање био познат и због храбрости и због смелости, а веровало се да сам у стању и да се жртвујем кад треба. У Бресту, Тулону, Росфору, Анверу, свуда, сматран сам међу лоповима као најпрепеденији и најдрскији. И они најокорелији тражили су моје пријатељство јер су веровали да има још нешто што од мене могу научити, а новајлије су сматрале моје разговоре као обавештења из којих могу извући корист. У Бистру сам доиста имао као неку свиту: тискали су се око мене и окружавали ме, служили су ме, указивали ми сваку пажњу и то толико да је тешко то појмити... Али сва апсеничка слава беше ми мрска; друго сам ја читао у души ових несрећника, друго су они показивали преда мном; више сам се осећао расположен да жалим друштво што на својим недрима храни такав род. Ја нисам више осећао оно осећање о заједници несреће које је некада у мени изазивала несрећа ових створења; горка искуства и зрелост мога доба изазвали су ми потребу да се одвојим од овог разбојничког света, чију сам помоћ и утеху презирао. Решен да се против њих борим за љубав исправних људи, па ма шта се десило, написах писмо г. Ханрију и понудим му моје услуге, не стављајући му друге услове сем, да ме не враћају у казнени завод а пристајем да остатак осуде издржим у коме било затвору.

У писму изложим тачно обавештења, која бих могао дати, и то учини на г. Ханрија добар упечаток, само га је једно уздржавало: што многи оптуженици или осуђеници, који су били примљени да помажу полицију у истраживању, нису готово ништа помогли, они су, што је још дрње, и сами били хватани на кривичним делима. На ову тако оправдану примедбу ја сам истакао моју осуду, моје добро владање сваки пут кад сам после био слободан, и постојаност моје намере да осигурам себи частан живот; најзад изнећем му моју преписку, моје књиге, моје рачуне; позвао сам се на сведоке, на све личности с којима сам имао пословних веза, а нарочито на моје повериоце, који су у мене имали највеће поверење.

То што сам навео говорило је много у моју корист и г. Ханри поднесе моју молбу управнику полиције г. Паскију, који реши да ме приме. После двомесечног бављења у Бистру преведоше ме у Тврђаву, и да би се отклонила свака сумња пустисмо међу апсенике глас, да сам задржан зато што сам оптужен да сам учествовао у једном врло тешком

кривичном доду, које се почело ислеђивати. Ова смотреност и глас који сам уживао учинише те је све изгледало као истинито. Није било апсеника који није веровао да је то дело доиста морало бити тешко.

У Тврђави се о мени и гласно и шепотом говорило да сам разбојник, и како на месту, где сам био, разбојник ужива велико поверење чувао сам се добро да не разбијем ову заблуду, тако zgodну за моје планове. Тада сам био далеко од тога да предвидим да ће се та обмана, коју сам и сам утврђивао, овековечити и да једног дана, кад објавим Мемоаре, неће бити довољно да само кажем како нисам разбојник. Од онога дана, одкад се о мени јавно говори има о мојој личности толико немогућних прича; какве потворе нису заинтересовани изналазили да ме опањају и представе као разбојника! Час сам био оптужен и осуђен на вечиту тешку робију, час сам био враћен са гилотине под условом да полицији месечно издајем извесан број злочинаца и чим би недостао један једини уговор би се могао раскинути, због чега опет кажу, у недостатку правих криваца ја сам приводио кога сам хтео. Зар се није ишло дотле да су ме оптуживали да сам у кафани Ламблен метнуо сребрни «сцајг» у џеп једног студента? Доцније ћу имати прилике да се вратим на неколико од ових потвора; то ћу учинити у овим Мемоарима и изнети јавно средства којима се служила полиција, њену радњу, њене тајне, и најзад, све оно што ме је оптуживало... све што ја знам.

Није било лако, као што би се могло мислити, испунити дужност које сам се примио. Ја сам, доиста, познавао врло велики број злочинаца, али стално десетковани разним протераностима, влашћу, рђавом управом у казненим заводима и у затворима, као и бедом, ова страшна генерација беше нестала са невероватном брзином; сад је постојало ново поколење чије сам чланове знао само по имену. У ово време једна гомила нових крадљиваца вршила је крађе по престоници, а било ми је немогуће да добавим и најмање података о знатнијим међу њима; једино мој стари углед имаше ме увести у нови штаб ових Бедуина наше престонице. Он ме је помогао, нећу да кажем и сувише, али онолико колико сам желео. Није доведен ниједан крадљивац у Тврђаву а да није желео да се са мном здружи; и ако ме није ни видео да би ме могао описати друговима, сваки је волео да изгледа да је са мном имао веза. Ова њихова необична сујета користила ми је, помоћу не сам неосетно наилазио на пут открића; обавештења су ми стизала у изобиљу и нисам имао никакве препреке, која би ме нагонила да напустим започети посао.

Да бих показао колики сам утицај имао над затвореницима довољно је да кажем да сам им природно био моја мишљења, моје наклоности и моје мржње; они су мислили и говорили као што бих ја радио. Десило се беше да су омрзли једног од својих другова за кога су помислили да је постао *ован*. Само сам јемчио за

њега и одмах су га оставили на миру. Био сам у исто доба и моћан заштитник и јемац за поверење ако би оно постало сумњиво. Први за кога сам тако јемчио био је један млад човек кога су оптуживали да је служио полицији као шпијун. Говорило се да је био под платом код главнога инспектора Вејрата и да је идући на рапорт украо кутију за сребро. Покрасти инспектора није било никакво зло, али ићи на рапорт!.. Ето, такав је грдан злочин приписиван Коко-Лакуру, моме данашњем место-заступнику. У опасности од целог затвора, гоњен, одбачен, презрен, није се усуђивао чак ни да крочи у двориште, где би зацело био уништен; он дође да ме моли за заштиту и да би ме лакше придобио за се, почео ми је поверавати неке ствари, којима сам се користио. Одмах сам употребио свој уплив да га измирим са затвореницима, који одусташе од наморе да се свете; Коку се није могла учинити већа услуга. Колико из захвалности, толико из жеље да говори он усекору није ништа од мене крио. Једнога дана изведоше га пред последнога судију. »Вере ми, рече ми по повратку, ја сам срећан... ниједан тужилац није ме познао, али ја ипак не сматрам да сам се извукао: има један вратар коме сам украо сребрни сат и с којим сам морао дуго разговарати, те су нема сумње, моје очи урезане у његовом памћењу и ако буде позван он би ме на суочењу познао, а и иначе вратари су физиономисти«. Опаска је била тачна али ја кажем Лакуру, да није сигурно да ће се тај човек наћи, а да се вероватно никад неће сам јавити кад то досад није учинио. Најзад, да бих га јаче уверио, говорио сам му о небризи и лености извесних људи, који не воле да се крећу. То наведе Лакура да ми каже квартал у коме је становао сопственик сата; да ми је још казао улицу и број не бих имао шта више да желим. Уздржавао сам се да тражим толико опширно обавештење, такво тражење би ме одало, а после, оно што сам имао изгледало ми довољно за истраживање. Доставим то г. Ханрију, који одмах посла своје шпијуне. Резултат је био онакав какав сам ја предвиђао: вратара пронађоше и он на суочењу познаде Лакура. Суд га после осуди на две године затвора.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине треботинско, актом својим Бр. 994, пита:

»Суд овај, пресудом својом од 8. априла тек. год. Бр. 512, казнио је два лица, из ове општине, са по три дана затвора, и осудио их је на плаћање таксе и трошкова по тужби ово општинског пуномоћника, за дело из § 375. а кривич. закона, и пресуда им је истога дана и саопштена.

Оба ова осуђена лица, у другој половини месеца јуна тек. год., отишла су од куће незнано гди, у намери да себи рада траже без да су се овоме суду јавила.

Суд овај, актом својим од 1. ов. мес. тек. год. Бр. 512, известио је о овоме начелника среза расписом с молбом, да се именовани расписом потраже, и да их власти, у чијем се реону буду нашли, овоме суду стражарно спроведу ради издржавања казне, међутим на дан 11. ов. месеца, — дакле после 10 дана, оба ова кажњена лица дошла су, и сада се код својих кућа налазе.

Суд пита Уредништво, и учтиво га моли да по могућству још у првом наредном броју одговори:

1. Хоће ли овај суд сада подвргнути издржавању тродневног затвора ова лица, када им је пресуда којом су осуђена, саопштена 8. априла тек. год. и када је од дана саопштене им пресуде до 8. ов. месеца протекло три месеца; и

2. Може ли се у овом случају применити одредба из III става § 396. крив. закона, у коме се вели, да застарелој тече од дана када је пресуда извршном постала, или ако после тога кривац побегне из руку власти, онда од дана кад побегне, пошто овде није случај да су осуђени на казну побегли из руку власти, већ незнано где од својих кућа отишли, и за њима овај суд преко полицијске власти трагао у времену док пресуда није застарела?*

— На ово питање одговарамо:

Пошто је пресуда осуђенима саопштена 8. априла ове године, то застарелост исте тече од 12. истог месеца, као дана, када је био последњи дан за жалбу у смислу § 15. и 16. Полицијске Уредбе.

И како је од тога дана, па до дана њиховог повратка, протекло више од три месеца, то је изрочена пресуда застарела према њима по § 396. кр. закона, и сада се не сме извршити, јер се њихов одлазак из села не може узети као бегство из руку власти, о коме говори трећи став поменутог законске одредбе.

Према овоме, у погледу казне пресуда је застарела, а у погледу осуде на плаћање трошкова и такса није, и то се може наплатити без икакво бојазни.

II

Суд општине деоничке, актом својим Бр. 1246, пита:

„Суд моли Уредништво за следеће обавештење:

1. Да ли се купац непокретног имања, на јавној лицитацији, сматра за сопственика истог чим продаја постане извршна и он положи новац, или тек онда кад добије талију; и

2. Да ли купцу припада и усев на купљеном имању или чиста земља, која је без усева и пописата, а и из протокола лицитације не види се да је са усевом продата.

Ово је суду потребно с тога, што се често појављују спорови између ранијег и новог господара продате земље у по-

гледу усева, јер купац хоће да узме и усев, а ранији господар земље не одобрава му, тврдећи да је он земљу без усева купио и што је са порезом за ову годину он задужен а не купац?*

— На ово питање одговарамо:

1. Купац непокретног имања, продатог јавном лицитацијом, постоје сопствеником истог онога дана, кад положи новац, пошто је продаја постала извршном, или што против ове није било жалбе.

Она околност, што дотле није добио талију, не криви ништа његово право, јер он по спорости администрације може остати без талије и по годину и две дана; и

2. И ако се по грађанском закону род везује за земљу, те би се отуда могло изводити право за купца и на усеве, ипак купца треба од тога одбити кад год се из пописа и протокола лицитације види, да усеви нису узети у попис, нити је земља продата са родом, којим је засејана, јер то налажу и обзир правичности и човечности, нарочито у случајевима, кад је дужник, чије је имање дотле било, око овога рода улагао труда, обделавајући га и подижући.

Наравно, ово важи само за онај род, који се на продатом имању затекне за време продаје, а чим се он дигне, онда је имање неоспорна својина купца, и он њоме неограничено располаже

Под родом овим треба разумети само усеве, као: јечам, пшеницу, раж, кукуруз, дуван, репу и томе слично, а ако би на имању било засађено воће, онда тај род не би припадао дотадашњем сопственику, јер прво он га није директно засејао, као што је то случај са усевима, нити га радио, а друго што се увек претпоставља да се уз земљиште продаје и засађено воће, па, наравно, и његов род.

III

Суд општине брајковачке, актом својим Бр. 1115, пита:

„Решењем господина Министра унутрашњих дела од 27. септ. мбра 1911. год. ПБр. 15.364, а по молби општине брајковачке, дозвољено је општини да на свом плацу подигне механу III-ће класе, и издато је општини и уверење о томе са планом, за које је општина платила 1900 динара, а решењем својим од 5. априла ове године број 5329, општини је остављено право да зида механу како суд и одбор за сходно нађе, а да мора одговарати плану.

За грађу ове механе, општина је у своје буџету ове године у расходу предвидела суму од 6055 динара, а ту је суму предвидела и у буџету свога прихода, која се сума има унећи у овој години као приход од општинеке продате горе. Буџет овај, кога је прирез изнео 34% пошто га је одбор одобрио, изнет је и збору општинском на решење, и збор је прирез одобрио, а овај буџет без икаквих измена одобрио је и окружни одбор окр. београдског и вратио суду да се по истом управља.

Суд општински са својим одбором, за циљ грађења механе, изабрао је из своје

средине три лица, као одбор за грађење механе, са овлашћењем, да иста могу закључити погодбу за грађу како они за сходно нађу и без лицитације, и избор ових лица одобрила је и надзорна власт. Изабрана лица за грађу известила су својим актом суд и одбор, да су они чинили преговоре за грађу механе, и осталих потребних зграда, и да су се споразумели да ову грађу механе и осталих зграда уступе једном лицу из ове општине, за цену од 6000 динара у новцу, колико је буџетом овогодишњим за грађу механе и одређено да се може издати, и да тај, који се тога прими, од дана кад механу доврши и преда општини, исту јоште држи за четири године без кирије и акциса, па онда је општина у своје руке прими. Ово држање четири године уступа му се зато, што ће он поред ових 6.000 динара и својих новаца утрошити док механу и зграде доврши, а општина нема више новца на располагању него ових 6.000 динара, које му уступа. Суд и одбор, одлуком својом од 5. јуна 1912 године № 1083, овластио је ова лица да погодбу закључе и уговор у име општине са лицем овим направе.

Одлуку ову, а на основу члана 85 закона о општинама, суд општински послао је ереској власти на одобрење, но власт ереска решењем својим од 6. јуна ове год. Број 7801, поништила је ову одлуку из разлога тога, што по чл. 86. тачка 7. и члан 33. тачка 4. закона о општинама, одбор општ. не може доносити одлуку за направу општ. грађевина, који ће трошак изнети више од 1.500 динара, већ је зато надлежан збор.

С тога се моли уредништво за обавештење: треба ли ову ствар опет збору износити на решење, кад је ова сума од 6.000 динара за грађу механе кроз буџет прошла да се изда, и збор је о буџету том и прирезу донео своју одлуку, и буџет је одобрен од окр. одбора као надложног, или не.

2, и колико се такса има наплатити за потврду овог грађевинског уговора са овим предузимачем код полицијске власти, да ли по тачци 24 а или б закона о таксама или по некој другој тачци истог закона.

Ово је суду потребно да зна, јер мора што пре рад по овоме да предузме“.

— На ово питање одговарамо:

Ако је пре, него што је тражено одобрење г. Министра Унутрашњих Дела за подизање механе, збор донео своју одлуку, да се механа може подићи, па је том приликом обухваћена и сума, која се може утрошити на ово, онда сада не би била потребна нова зборска одлука.

Ако, пак, такво одлуке нема, онда је решење ереске власти правилно, јер мора постојати зборска одлука о подизању ове грађевине, пошта се одлука збора, којом је буџет одобрен, не може узети као директна одлука о подизању ове грађевине, јер је збор том приликом само решавао о томе, да се може прибирати извесна стопа приреза.

Али, баш и кад би постојала одлука зборска, суд не би могао подизати ову

механи у сопственој режији све дошло, докле то не би било одобрено од стране надлежних власти, јер за све општинске грађевине важе наређења § 37. закона о јавним грађевинама (§ 44. овог закона).

Према овоме, нека се суд општински обрати срској власти са молбом, да она учини даљи корак у смислу поменутих законских наређења.

Овај одговор важи и за суд општине парцанске на питање његово Бр. 1198.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Основ подозрења из тач. 7. § 121 крив. суд. пост., ако није усамљен, ставља се на терет и оном оптуженом, коме је стално становање место на коме се кривично дело догодило.

(Одлука Касационог Суда од 1. октобра 1911. г. Бр. 14.717).

Благоје Т. из Ђ. оптужен је првост. суду, зато што је 9. јуна пр. г., пред вече, у својој башти извршио насилну обљубу над својом свастиком Наталијом и тиме учинио дело из тач. 1. § 191 крив. закона.

Првостепени суд је био ослободио оптуженог из „недостатка довољних доказа“. Ну, Касац. Суд поништио је горњу пресуду са ових разлога: Суд је погрешно што је пресуду изрекао без оцене свију исљеђењем утврђених факата. Тако, суд није ценио исказ сведока Димитрија, који је посведочио како му је оптужени Благоје нудио 2 дин., те да оца Наталијиног наговори да не доводи своју кћер на лекарски преглед, а није ценио ни лажан акт Бр. 8115 упућен начелству од стране оптуженог са потписом Наталијиним о томе: да је њена тужба, поднета противу оптуженога, неистинита, и да она тобож и не тужи свога зета Благоја, те да суд, доводећи у везу ова два факта размисли: да ли овде противу оптуженога не стоји још и основ подозрења из тач. 11 § 121. крив. суд. пост.?

Како се приватни тужилац, отац малолетне Наталије, позвао још и на сведока Љубомира С., који би имао посведочити: да је се оптужени пред овим сведоком хвалио да ће ишта по то Наталију обљубити; то је ради правилније одлуке потребно да се и овај сведок о наведеном испита. Првост. суд је, усвајајући ове примедбе, ипак оптуженог ослободио казне из недостатка довољних доказа. Ну, Касац. је суд примедбама својим од 1. окт. 1911. бр. 14.717 поништио је и ову пресуду прв. суда, са следећих разлога:

Погрешно првостеп. суд налази да се основ из тач. 7. § 121 крив. суд. пост., не може ставити на терет оптуженоме Благоју, са разлога што је башта у којој је, по казивању дефлорисане Наталије, он над овом извршио насилну обљубу, до куће прив. тужиоца, у којој ова, повређена Наталија и оптужени са женом, станују, да је то дакле место на коме се он налазио не ради извршења дела,

него по датом му праву заједничкога живота са тастом и свастиком (прив. тужиоцима) и према томе да му је слободно било у свако доба да буде код куће и у башти било по потреби, било да проведе слободно време. — Таквоме резолуцији првостеп. суда могло би, у неколико, имати места само у случају кад би овај основ био усамљен; ну како у овоме конкретном случају противу оптуженог стоје још два основа — што га прив. тужитељица Наталија за извршиоца означава, тач. 5. § 121 кр. пост. и што су на његовом лицу према лекарском уверењу нађене огреботине као трагови насиља, тач. 9. § 121 кр. пост., — суд је био дужан да бављење оптуженога са извршењем на месту дела и у време извршења дела цени у вези са тим већ утврђеним основима, у толико пре, што се из самога признања Благојевог види, да је он, у време кад се ово дело догодило, био на месту извршења дела сам са дефлорисаном Наталијом; а поглавито с тога, што се за постојање овога основа подозрења из тач. 7. § 121 кр. суд. пост. и не тражи да се оптужени на месту дела ни због чега другога није налазио, него само ради извршења дела.

Произвољан је и закону противан разлог суда, дакле, да се оптуженоме бављење на месту дела може на терет ставити само онда, кад се утврди да он ни из какве друге побуде није имао ту бити у то време. То закон не тражи тачком 7. § 121. кр. суд. пост., на који се пропис суд позива.

Када се по закону потпуно не утврди: ко је извршилац убиства, те се оптужено лице мора ослободити казне из недостатка довољ. доказа, — онда суд не може да одређује битну квалификацију тог дела, као дела убиства са предумишљајем, већ има само да констатује постојање убиства из § 154 крив. зак. — Примени околности из § 126 крив. пост. има места само у погледу отпочињања кривичне истраге, а не и при изрицању пресуде, када се примењују само оне околности које су поменуте у тач. 2. § 238. кр. пост.

(Одлука Касационог Суда од 19. марта 1912. год. Бр. 4054).

Државни тужилац оптужио је суду Драгољуба М. зато, што је поћу, на путу, из револвера убио Николу М. и тиме учинио кривицу из § 155. кр. зак. Првостепени је суд оптуженог ослободио казне из недостатка довољних доказа, за хотично убиство с предумишљајем налазећи да противу њега стоје само ови основи:

1.) што је оптужени, по свом признању, у време извршеног убиства, био на месту, где се ово дело догодило — основ из тач. 7. § 121 кр. пост.

2.) што је на испиту, према протоколу саслушања у присуству присутника, олмах по извршеном убиству, био уплашен, у лицу блед и збуњен, и при одговорима дрхтао — околност из § 126 кр. пост.

Основ подозрења изнет противу оптуженог — што га терети сведок Добро-

сав, не стоји зато што је овај сведок у време сведочења имао 13 год. старости — § 114. кр. пост., а по признању своме у блиском је сродству са убијеним Николом, те оваква сведочења не одговара пропису § 229 кр. пост., зато је и без икакве важности.

Напред изнети један основ и једна околност нису довољни да саставе потпун доказ по §§ 236—238 крив. пост. да оптужени може бити осуђен за ово дело убиства.

Но, Касациони Суд примедбама својим од 19. марта 1912. г. № 4054 поништио је горњу пресуду првост. суда, са ових разлога:

„Када у овоме случају није по закону потпуно утврђено: ко је извршилац представљеног дела, није, дакле, довољно доказивана кривична одговорност оптуженог Драгољуба. — онда тај суд и није могао да одређује ближе квалификацију представљеног дела, као дела „убиства са предумишљајем“, већ је требало само да констатује постојање дела убиства из § 154 крив. зак.

Сем тога, суд је погрешно што је уносио у своју пресуду, као удаљенији основ, околност из § 126 крив. суд. пост. када примени те околности има места само у погледу отпочињања кривичне истраге, а кад се пресуда изриче имају се применити као удаљенији основи подозрења само околности означено у тач. 2. § 238 крив. суд. пост.“

Првостепени је суд усвојио предње примедбе и даље попустио по закону и у смислу истих.

Не може се ставити прибелешка на плацеве и зграде у којима су смештене основне школе и гимназије, пошто ова добра служе општем интересу — просвећивању народа.

С. М. из Б. молио је првост. суд да за обезбеду 5.000 дин. колико му дугује општина в. одобри забрану на општински приход од аренде и прибелешку на све оне плацеве и зграде исте општине у којима су смештене тамошње основне школе и гимназије.

Првостепени суд одобрио је како тражећу забрану на приход тако и прибелешку на поменуто непокретно имање општинско.

Но Касациони Суд примедбама својим од 30 маја 1912 г. Бр. 7505 поништио је горње решење првостеп. суда са ових разлога:

По § 305 грађ. зак. само ствар која међу људима пролази и овима је на потребу, може служити као залага. Кад ово стоји и кад је по закону о народним и средњим школама свака општина дужна да подиже школу која има служити општем интересу — просвећивању народа — онда се оваква имовина не може сматрати да међу људима пролази, већ је напротив ван промета, и према томе, а с обзирем на §§ 2, 380 и тач. 6. § 471. грађ. суд. пост. суд је погрешно што је



одобрио тражено обезбеђење — *прибелешку* на плацове и зграде у којима су смештене основне школе и гимназије.

1.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Лице, чију слику износимо, ухваћено је у Лозници, приликом крађе ствари у кафани Живка Томића, ондашњег.



На првом испиту код средње власти оно је изјавило, да се зове **Филип Мирковић**, и да је родом из Љубовије.

Међутим, у току даље истраге утврђено је, да је оно лажно казало и име и презиме и место рођења.

Тек после овога оно је рекао, да се зове **Витомир Митровић**, и да је родом из Бачевца, у срезу рачанском, а да је по занимању келнер.

При претресу овога лица код њега је нађено: један кожни новчаник браун боје, и у њему 120 динара у српским новчаницама; један перорез двосеча са маказицама, корица седећких, и црно огледало зелених кожих корица, постављено зеленим атласом.

Несумњиво је, да су ове ствари такође покрадене.

Како није искључена могућност, да је ово лице прикрило право име и при последњем своме исказу, и да је учинило још какву кривицу, то се позивају све власти и појединци, да саопште све што о њему знају начелнику среза јадранског, с позивом на његов акт Бр. 16979.

ПОТЕРЕ

Алекса Т. Пешић, из Мазараћа, одговара за разбојништво, али се налази у бегству.

Он је стар 29 година, малог раста, дежмекаст, у опште смеђ, на челу има ожиљак од повреда, а скоро је повређен и по глави. Одемо сељачко, какво се носи у округу врањском. Денеша начелника ср. пољаничког Бр. 7091.

Вујица Јовановић, из Аљудова, одговара за крађу стоке, али се налази у бегству. Он је стар 27 година, високог стаса, косе плаве, одемо варошко, поред српског говори и влашки. Денеша градског судије пожаревачког Бр. 7363.

Стеван Ј. Николић, из Дубља, стар 22 године, малог раста, добро развијен, црнома-



њаст, у сељачком оделу, одговара за разбојништво, али је побегао.

Денеша начелника ср. ресавског Бр. 12596.

Момчило Живковић, Циганин, осуђеник пожаревачког казног завода, чију слику из-



носимо, побегао је. Родом је из Новака, среза тамнавског, округа ваљевског, стар 19 год., средњег раста, очију угасито црних, косе и

бркова црних; од особених знакова има: на средини леве шаке белугу од посекотине права линија, правца косог величине 1 см. страна спољна; на левом образу 4 беле флеке разне величине и белу флеку величине и облика петпарца за 5 см. у десно од леве сисе и за 4 у лево од медијане.

Денеша управе пожаревачког казног завода Бр. 2860.

Радослав Рајичић, из Паша, украо је своје газди, Сими Јовановићу, из Александровца, 5 дуката у злату, два наполеона и 40 динара у сребру, на побегао. Он је стар 18 година, плав, при говору муцка, носи варошко одело.

Денеша начелника среза жуњског Бр. 8446.

Будимир Давидовић, опанчареки радник, родом из Кошља у срезу азбуковачком, одговара за опасну крађу, али се налази у бегству. Стар је 18—19 година, црномањаст, омален, дежмекаст.

Денеша начелства округа подринског Бр. 10228.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

КРАЂА СТОКЕ

Милану Здравковићу, из Тешине, украдена су кола и коњ висок 148 см. доратаст, цвџтаст, жиг Т., стар 7 година.

Кола су обојена црвено, а лесе зелено.

Денеша начелника среза моравског, округа нишког Бр. 11015.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА